

Obsah

Předmluva	5
Chov skotu	7
I. Národohospodářský význam chovu skotu (<i>J. Kopecký</i>)	8
Světový přehled o početních stavech a produkci skotu	9
Koncepte rozvoje chovu skotu v ČSSR	12
II. Tvarové vlastnosti hovädzieho dobytká (<i>V. Botto</i>)	14
Plemenný a užitkový typ hovädzieho dobytká	14
Charakteristika jednotlivých užitkových typov hovädzieho dobytká	15
Hovädzí dobytko dojného (mliekového) typu	15
Hovädzí dobytko výkrmového (mäsového) typu	15
Hovädzí dobytko kombinovaného typu	16
Hovädzí dobytko záprahového (ťažného) typu	16
Konštitúcia hovädzieho dobytká	17
Kondícia hovädzieho dobytká	19
Exteriér hovädzieho dobytká	20
Charakteristika utvárania jednotlivých častí tela hovädzieho dobytká	22
Hlava	22
Krk	24
Kohútik	24
Hrudník	25
Chrbát	26
Bedrá	26
Panva (zadok)	26
Chvost	27
Brucho	27
Vemeno	28
Končatiny	29
Koža hovädzieho dobytká	30
Farba srsti	30
Určovanie veku hovädzieho dobytká	31
Živá hmotnosť a veľkosť hovädzieho dobytká	32
III. Užitkové vlastnosti skotu	33
Mliečna užitkovosť skotu (<i>J. Šmerha</i>)	33
Dojivosť	33
Vemeno	34
Vývin vemena	35
Účasť endokrinných žláz na rústu a vývinu vemena	36
Tvorba mlieka	37
Kolisání obsahu složek mlieka a jejich vzájemné vztahy	37

Vlivy působící na dojivost	38
Stáří dojnice — pořadí laktací	38
Živá hmotnost	40
Odchov a stáří při prvním zapuštění	41
Březost, zmetání a říje	41
Mezibřezost (service perioda)	42
Výživa a napájení	43
Délka doby stání nasucho	43
Roční doba telení	44
Klima a nadmořská výška	44
Frekvence a technika dojení	45
Pohyb	46
Zdraví	46
Vliv jiných činitelů na dojivost	46
Vliv působící na tučnost mléka	46
Plemenná příslušnost a individualita	47
Stadium laktace	48
Stáří	49
Výživa a specificky působící látky	50
Délka doby stání nasucho	50
Frekvence a technika dojení	50
Klima	52
Pohyb	52
Dojitelnost	52
Průběh laktace a jeho hodnocení	55
Masná užitkovost (<i>J. Kahoun</i>)	57
Současný stav a problematika výroby jatečného skotu a telat	57
Vlivy působící na produkci masa	59
Dědivost masné užitkovosti	59
Intenzita výživy	60
Vliv pohlaví na produkci a jakost masa	63
Vliv ustájení a techniky chovu na výsledek výkrmu	64
Význam plemena pro hospodárnou produkci hovězího masa	65
Hodnocení živých zvířat z hlediska masné užitkovosti	67
Hodnocení výkrmových schopností jatečného skotu	67
Všeobecné hodnocení jatečného skotu	68
Zařazování jatečného skotu do jakostních tříd	69
Možnosti stanovení vlastní masné užitkovosti plemenných býků	71
Zkoušky výkrmnosti a jatečné hodnoty	72
Hodnocení hovězího a telecího masa	73
Vlastnosti masa	73
Výtěžnost a její hodnocení	73
Složení jatečného těla	75
IV. Plodnost a rozmnožování skotu	76
Plodnost skotu (<i>J. Šmerha</i>)	76
Plodnost krav	76
Činitelé ovlivňující plodnost krav	76
Plodnost plemenných býků	79
Činitelé působící na plodnost býků	80
Rozmnožování skotu (<i>R. Kontíček</i>)	82

Příslušenství koníren	628
XI. Organizace chovu koní v ČSSR (<i>V. Michal</i>)	629
Hřebčiny	629
Hřebčince	631
Hřebárny	632
Plemenářské podniky v České socialistické republice	632
Plemenářské podniky ve Slovenské socialistické republice	632
Státní závodiště	633
Česko-slovenský slovníček	635
Slovensko-český slovníček	639
Rejstřík	643

Pohlavní dospělost skotu	82
Pohlavní a tělesná dospělost jalovic	82
Pohlavní dospělost býků	83
Pohlavní činnost skotu	83
Říje a její průběh	83
Řízení pohlavního cyklu	84
Ovulace, oplození vajíčka a vývoj plodu	85
Zapouštění plemenic skotu	86
Březost a porod	87
Hodnocení plodnosti u skotu	88
V. Rast a vývin hovädzieho dobytky (<i>V. Botto</i>)	91
Biologické základy rastu hovädzieho dobytky	91
Činitele vplývajúce na rast a vývin hovädzieho dobytky	91
Vplyv žliaz s vnútornou sekréciou	92
Vonkajšie činitele	93
Rast a vývin hovädzieho dobytky v prenatalnom a postnatalnom období	94
Vývin interiéru hovädzieho dobytky	99
VI. Původ a použití bovidů (<i>Ľ. Šmerha</i>)	101
Zoologické zařazení	101
Buvoli	101
Východoindičtí tuři čelnatí	102
Bizoni	103
Praví tuři	104
VII. Plemena skotu	108
Třídění plemen skotu (<i>Ľ. Mikšík</i>)	108
Plemena a chov skotu v jednotlivých zemích (<i>Ľ. Mikšík</i>)	111
Velká Británie	111
Plemena mléčná	112
Plemena s kombinovanou užitkovostí	114
Plemena masná	115
Francie	116
Plemena mléčná	117
Plemena s kombinovanou užitkovostí	118
Plemena masná	119
Belgie	120
Holandsko (<i>Ľ. Kopecký</i>)	121
Německá spolková republika	125
Plemena nížinná	125
Plemena horská	125
Dánsko (<i>Ľ. Kopecký</i>)	127
Švédsko	129
Finsko (<i>Ľ. Kopecký</i>)	130
Norsko	132
Švýcarsko	132
Rakousko	135
Itálie	137
Spojené státy americké	138
Plemena mléčná	139
Plemena masná	141
Kanada	143

Plemena a chov skotu v socialistických zemích (<i>J. Mikšík</i>)	144
Bulharsko	144
Maďarsko	144
Německá demokratická republika	146
Polsko	147
Rumunsko	148
Sovětský svaz	148
Plemena mléčná	149
Plemena s kombinovanou užitkovostí	151
Plemena masná	153
Jugoslávie	154
VIII. Plemena a chov skotu v ČSSR	155
Vývoj chovu skotu v ČSR (<i>J. Mikšík</i>)	155
Původní plemena skotu v Čechách a na Moravě	155
Plemena skotu v ČSR v současné době	157
Postup dalšího zušlechťování skotu v ČSR pro podmínky chovu ve velkých koncentracích a průmyslových velkovýrobních technologiích	161
Zušlechťování skotu čistokrevnou plemenitbou	161
Křížení v chovu skotu	162
Vývoj chovu hovězího dobytka v SSR (<i>V. Botto</i>)	167
Původní plemena hovězího dobytka na území Slovenska	168
Dnešní plemena hovězího dobytka v SSR	169
Slovenský strakatý dobytek	169
Slovenský pinzgauský dobytek	172
Typová prestavba plemien hovězího dobytka v SSR pre podmienky chovu vo veľkých koncentraciách a pri priemyselnej veľkovýrobnej technológii	174
Zošľachťovanie hovězího dobytka čistokrevnou plemenitbou	175
Křížení v chove hovězího dobytka	175
Chov cudzích plemien v čistokrevnej forme	178
IX. Plemenitba skotu	179
Chovný cíl (<i>J. Šmerha</i>)	179
Podstata zušlechťovacího procesu	179
Výběr	180
Metody plemenitby v chovu skotu	182
Čistokrevná plemenitba	182
Příbuzenská plemenitba	183
Plemenitba podle linií a rodin	184
Osvěžení krve	185
Křížení	186
Zušlechťovací křížení	186
Kombinační křížení	189
Užitkové křížení	189
Mezidruhové křížení	190
Plemenářská opatření v chovu skotu (<i>R. Koniček</i>)	191
Kontrola užitkovosti	191
Kontrola dědičnosti mléčné užitkovosti	192
Zkoušky dojitelnosti	194
Kontrola dědičnosti dojitelnosti	196
Kontrola dědičnosti masné užitkovosti (<i>J. Kahoun</i>)	196
Kontrola vlastní masné užitkovosti býků	196

Zkouška výkrmnosti a jatečné hodnoty potomstva	197
Hodnocení skotu a stanovení plemenné hodnoty zvířat (<i>R. Koniček</i>)	198
Plemenné knihy	201
Přípařovací systémy v inseminaci skotu	202
Plemenářská práce v socialistických velkochovech	204
X. Technika chovu hovädzieho dobytká	207
Odchov teliat (<i>D. Medvecký</i>)	207
Starostlivosť o teľnú krávu	208
Telenie a ošetrovanie otelenej krávy a teľata	208
Výživa a ošetrovanie teliat v profylaktóriu	209
Odchov teliat vo veľkokapacitných teľatníkoch	210
Ustajnenie teliat	211
Výživa a kŕmenie teliat	215
Obdobie mliečnej výživy	215
Obdobie rastlinnej výživy	217
Výbehy a pasenie teliat	218
Plán a kontrola rastu teliat	218
Odchov jalovic (<i>D. Medvecký</i>)	219
Odchov jalovic vo veľkovýrobe	220
Výživa jalovic vo veľkochovoch a požadovaná intenzita rastu	220
Pasenie jalovic a jeho organizácia pri vyšších koncentráciách zvierat	222
Ustajnenie jalovic vo veľkochovoch	223
Zisťovanie hmotnosti jalovic pri vyšších koncentráciách	225
Zapúšťanie jalovic	225
Označovanie a evidencia jalovic	226
Odchov plemenných býkov (<i>V. Botto</i>)	226
Ošetrovanie plemenných býkov	227
Odchov plemenných býkov v ústredných odchovniach	227
Pastevný odchov plemenných býkov	229
Technika chovu dojnic (<i>V. Botto</i>)	229
Príprava kráv na otelenie a na budúcu laktáciu	230
Výživa kráv v čase maximálnej dojnosti	231
Dojenie kráv	231
Spôsoby dojenia	232
Dojenie kráv v dojárnach	234
Typy dojární	236
Chov dojnic na pasienku	239
Organizácia pasenia	239
Príprava dojnic na pasenie	240
Príkrmovanie dojnic na pasienku	240
Technika pasenia	240
Systémy ustajnenia dojnic	241
Ustajnenie v maštaliach s priväzovaním	241
Voľné ustajnenie kráv	242
Voľné ustajnenie kráv v boxových maštaliach	243
Ustajnenie v roštových maštaliach	244
Organizácia chovu dojnic vo veľkovýrobných podmienkach	245
Výživa a kŕmenie dojnic vo veľkochovoch	246
Biologické predpoklady hovädzieho dobytká na uplatňovanie veľkovýrobnej technológie	247
Termoregulácia hovädzieho dobytká	247

Perspektivný vývoj koncentrácie hovädzieho dobytky a produktivity práce v ČSSR	248
Technika výkrmu hovädzieho dobytky (<i>D. Medvecký</i>)	249
Výkrm teliat	249
Ustajnenie teliat vo výkrmu	249
Výživa teliat	250
Výkrm mladého hovädzieho dobytky	250
Výkrm pri použití objemových a jadrových krmív	252
Výkrm dobytky tvarovanými krmivami	252
Syntetický a polosyntetický spôsob kŕmenia výkrmového dobytky	252
Pasienkový predvýkrm	252
Dokrm dospelého hovädzieho dobytky	253
Chov prasat	255
I. Národohospodársky význam chovu prasat (<i>V. Smíšek</i>)	256
II. Tvarové vlastnosti prasat (<i>V. Smíšek</i>)	261
Hodnocení zevnějšku	261
Hodnocení typu a jeho rozdělení podle užitkového směru	263
Hodnocení konstituce a její typy	264
Kondice	266
III. Užitkové vlastnosti prasat (<i>Fr. Hovorka</i>)	267
Plodnost	267
Dědičnost a proměnlivost plodnosti	267
Vliv nedědičných činitelů na plodnost	270
Vliv výživy na reprodukční schopnost prasnice	273
Zjišťování plodnosti	274
Chovatelský a ekonomický význam plodnosti	274
Mléčnost	275
Anatomie a fyziologie mléčné žlázy	275
Složení mléka	277
Změny ve složení mleziva a mléka během laktace	278
Vlivy působící na mléčnost prasnice	279
Výkrmnost	282
Jatečná hodnota	282
Jatečná výtěžnost	283
Vlivy působící na výtěžnost a jatečnou hodnotu	285
IV. Plemena prasat (<i>Fr. Hovorka</i>)	287
Stručný přehled fylogenetického vývoje a původu prasat	287
Divoká a původní nezušlechtěná prasata	287
Domestikační centra	289
Třídění prasat podle různých hledisek	289
Chov a plemena prasat v jednotlivých zemích	289
Velká Británie, Německá demokratická republika, Německá spolková republika	290
Dánsko, Švédsko, Norsko, Finsko	302
Francie, Belgie, Holandsko	304
Československá socialistická republika, Polská lidová republika	307
Maďarsko, Jugoslávie, Bulharsko, Rumunsko	315
Svaz sovětských socialistických republik	318
USA a Kanada	322
Čínská lidová republika	326
V. Plemenářská práce (<i>V. Šidor</i>)	328

Základy zošľachtovania	328
Základné poznatky o dedičnosti	328
Selekcia ako základ zošľachtovania	331
Princípy selekcie (výberu)	331
Intenzita a účinnosť selekcie	332
Genotypová selekcia	333
Koefficienty dedivosti niektorých užitkových vlastností	334
Fenotypické a genetické korelácie	335
Princípy hodnotenia ošípaných na podklade kontroly užitkovosti	336
Kontrola užitkových vlastností kancov a prasníc	336
Skúšky výkrmovosti a jatočnej hodnoty potomstva plemenných ošípaných	337
Skúšky vlastnej užitkovosti	338
Systém zošľachtovania veľkochovov čistokrvnou plemenitbou	340
Čistokrvná plemenitba v šľachtiteľských a rozmnožovacích chovoch	340
Príbuzenská plemenitba v systéme čistokrvných chovov	341
Základy hybridizácie	345
Križenie na heterózný efekt so selekciou na kombinovateľnosť	348
Križenie na heterózný efekt bez selekcie na kombinovateľnosť	351
Kombinovaný spôsob zošľachtovania a pozmeňovacie križenie	353
Program zošľachtovania veľkochovov ošípaných v ČSSR	355
Štruktúra a funkcia jednotlivých kategórií chovov	357
Hybridizačné programy používané v zahraničí	361
VI. Technika chovu prasat	368
Chov plemenného kance (<i>Fr. Hovorka</i>)	368
Pohlavná a telesná dospelosť a príprava kance na pripouštení	368
Intenzita využívání kance v plemenitbe	369
Vliv výživy na reprodukční schopnost kance	370
Ustájení a ošetřování plemenného kance	373
Nákup a hodnocení plemenného kance	374
Způsoby připouštění plemenného kance	375
Inseminácia prasníc (<i>V. Sidor</i>)	375
Organizácia a riadenie inseminačnej služby	376
Požiadavky na kance	376
Vlastná inseminácia prasníc	378
Chov a ošetřování plemenných prasnic (<i>V. Smíšek</i>)	378
Pohlavní cyklus prasnic	379
Říje, zapouštění prasnic, synchronizace říje	379
Technika chovu březích prasnic	382
Odchov selat	391
Odchov plemenných kaneček a prasniček	400
VII. Organizace a technologie výkrmu prasat (<i>V. Smíšek</i>)	403
Současný stav a perspektivní úkoly ve výrobě jatečných prasat	403
Ekonomické aspekty výkrmu prasat	404
Výrobní směry při výkrmu prasat	406
Vlivy působící na výkrmové schopnosti prasat	406
Technologie krmení prasat	409
Chov ovcí	415
I. Národohospodársky význam chovu oviec v socialistickej poľnohospodárskej veľkovýrobe (<i>M. Gajdošík</i>)	416

II. Tvarové vlastnosti oviec (<i>M. Gajdošík</i>)	420
Posudzovanie jednotlivých častí tela	420
Charakteristika úžitkových typov	424
III. Úžitkové vlastnosti ovcí (<i>Al. Polách</i>)	426
Základy morfológickej soustavy kůže	426
Histologická a morfológická skladba ovčích vlasů	427
Složení chlupu	428
Rozdělení ovčích chlupů a složení rouna	430
Fyzikální vlastnosti vlny	431
Mechanické vlastnosti vlny	434
Rendement — vlnářská výtěžnost	436
Sortiment vlny	437
Stupnice označování sortimentu vlny	437
Vnitřní stavba rouna	439
Označování vlny	441
Ošetřování vlny před střížím	443
Péče o vlnu po střížím	443
Produkce vlny	444
Činitelé rozhodující o vlnářské produkci ovcí	444
Stříhání ovcí	446
Přeprava vlny	447
Produkcia mlieka (<i>M. Gajdošík</i>)	447
Vemeno	447
Sekrécia mlieka	448
Vplyvy pôsobiace na mliekovú úžitkovosť	448
Zmeny v zložení ovčieho mlieka	450
Laktácia — laktačné krivky	451
Dojenie oviec	452
Produkcia mäsa	454
Výkrmovosť a jatočná hodnota	456
Činitele ovplyvňujúce mäsovú úžitkovosť	458
Produkcia kože	459
Produkcia hnoja	460
IV. Rozmnožování ovcí (<i>Al. Polách</i>)	462
Pohlavní dospělost	462
Pohlavní cyklus	463
Zapouštění	463
Inseminacie ovcí	466
Březost	466
Bahnění	467
V. Fytogenetický původ ovcí (<i>Al. Polách</i>)	469
VI. Plemena ovcí (<i>Al. Polách</i>)	472
Rajonizace plemen ovcí v Československu	472
Plemena ovcí a jejich rozdělení	473
Jemnovlnná plemena ovcí chovaná v Československu	474
Polojemnovlnná plemena ovcí chovaná v Československu	475
Polohrubovlnná plemena ovcí chovaná v Československu	479
Hrubovlnná plemena ovcí chovaná v Československu	480
Cizí plemena ovcí chovaná v Československu	481
Významná plemena ovcí v zahraničí	487

VII. Plemenitba v chove oviec (<i>M. Gajdošík</i>)	491
Spôsoby výberu	491
Metódy plemenitby	493
Kontrola dedičnosti	496
VIII. Technika chovu ovci (<i>Al. Polách</i>)	498
Odchov jehňat	498
Prenatálny (embryonálny) rúst a vývoj	498
Postnatálny rúst a vývin	499
Význam cieľavedomého odchovu (<i>M. Gajdošík</i>)	500
Obdobie mledzivovej, mliečnej a kombinovanej výživy	502
Odchov chovných jahničiek a baránkov	506
Kastrácia a skracovanie chvostov	507
Označovanie a tetovanie jahňiat	508
Technika chovu oviec v letnom období (<i>M. Gajdošík</i>)	508
Požiadavky na ovčie pasienky a charakteristika týchto pasienkov	508
Príprava oviec na pastevné obdobie	510
Zásady pasenia oviec a pastevná technika	511
Využívanie pastevných príležitostí	514
Technika chovu oviec v zimnom období	515
Ovčáký pes (<i>Al. Polách</i>)	517
Chov koní	519
I. Význam chovu koní (<i>V. Michal</i>)	520
II. Zevnejšek koně (<i>V. Michal</i>)	521
Stavba tela (exteriér)	521
Postoje končetín	532
Barvy a odznaky	535
Barvy	535
Odznaky	537
Určovanie a odhad stáří koní	540
Posuzovanie koní	541
Měření a vážení koní	542
III. Mechanika pohybu (<i>V. Michal</i>)	543
Obecné pojmy	543
Pravidelnost chodu	543
Čistota chodu	544
Prostornost chodu	545
Kadence	545
Ruch	545
Akce	545
Kmih	545
Základní chody koně	546
Krok	546
Klus	547
Cval	548
„Umělé“ chody	549
Rovnováha koně	549
Nejběžnější defekty na končetínách koní	550
IV. Užitkové vlastnosti (<i>V. Michal</i>)	551
Výkonnost koní	551

Konstituce	551
Temperament	552
Charakter (povaha) koně	553
V. Plemena koní (<i>K. Bláha</i>)	555
Rozdělení plemen	555
Skupina plemen koní stepních	556
Skupina plemen koní východních	557
Podskupina koní iránských	557
Podskupina koní arabských	558
Podskupina koní anglických	561
Polokrevná plemena původem z Anglie a Irska	568
Polokrevná plemena původem z Francie	569
Polokrevná plemena původem z Německa	570
Americká polokrevná plemena	574
Polokrevná plemena z SSSR	574
Podskupina koní s krví starošpanělskou a staroitalskou	579
Skupina plemen koní západních	584
Skupina plemen koní severských	591
VI. Základy plemenitby v chovu koní (<i>K. Bláha</i>)	594
Metody plemenitby	594
Výběr v chovu koní	596
VII. Rozmnožování koní (<i>K. Bláha</i>)	601
Dospělost koní	601
Říje klisen	602
Zkoušení klisen	603
Připouštění	604
Březost	605
Ošetřování březích klisen	606
Porod	606
Ošetření hřiběte po narození	607
Ošetření klisny po porodu	608
VIII. Odchov hřibat (<i>K. Bláha</i>)	609
Odchov sajících hřibat	609
Odstav hřibat a odchov starších hřibat	610
Krmení hřibat	610
Měření a vážení hřibat	611
IX. Zkoušky výkonnosti (<i>V. Michal</i>)	612
Dostihy jako zkoušky výkonnosti koní	613
Rovinné dostihy jako zkoušky výkonnosti	615
Dostihy překážkové	617
Dostihy klusáků	618
Jezdecký a vozatajský sport (<i>K. Bláha</i>)	618
X. Péče o koně (<i>K. Bláha</i>)	622
Čištění koní	622
Koupání a plavení koní	623
Mytí koní	624
Stříhání srsti	624
Přeprava koní	624
Ustájení koní	625
Rozdělení koníren	626